

De bloemrijke dijk biedt een geschikte habitat voor bestuivers

Waterschappen doen mee in Nationale Bijenstrategie

De wilde bij verbindt belangen

Veel soorten wilde bijen worden met uitsterven bedreigd, terwijl zij onmisbaar zijn voor het bestuiven van planten. Samen met ruim veertig andere partners heeft de Unie van Waterschappen zich aangesloten bij de Nationale Bijenstrategie. “De bij verbindt belangen,” zegt Unie-bestuurslid Ingrid ter Woorst. “Natuur én landbouw hebben baat bij biodiversiteit.”

DOOR THEO BRAND

Omdat waterschappen zoveel dijken, bermen en terreinen beheren, kunnen we een belangrijke bijdrage leveren, zo benadrukt de Unie-bestuurder. “Natuurlijk doen we dit voor de bijen en andere bestuivers zoals zweefvliegen en vlinders. Maar alles hangt samen. De bij staat daarom symbool voor iets groter: voldoende biodiversiteit en daarmee de kwaliteit van onze leefomgeving.”

Kennisbijeenkomst

Bestuiving is noodzakelijk voor meer dan 75 procent van onze voedselgewassen, met name groenten en fruit en voor meer dan 85 procent van de wilde planten in de natuur. Uit recent onderzoek blijkt dat het daarbij niet alleen gaat om gehouden bijen, maar juist om de in het wild voorkomende soorten. Zonder bestuiving is er op de te bestuiven gewassen minder opbrengst en is de kwaliteit van het voedsel onvoldoende. Daarom heeft ook de landbouw belang bij voldoende biodiversiteit. “De waterschappen zijn belangrijke spelers in het bui-

tengebied,” onderstreept ook Rien Klippel van waterschap Scheldestromen en tevens adviseur voor de Unie van Waterschappen. Vanuit die laatste functie voert hij overleg met wetenschappers van Wageningen University & Research (WUR). De bedoeling is dat ook waterschapsmedewerkers kunnen meedoen in het project Kennisimpuls Bestuivers. “Samen proberen we vanuit dit project handelingsperspectieven voor de waterschappen op te zetten en uit werken. We hebben afgesproken dat we nog voor de zomer een kennisbijeenkomst organiseren.”

Een wereld te winnen

Daarnaast komen er vanuit het genoemde project handleidingen voor verschillende teelten en sectoren zoals het openbaar groen, vertelt

Klippel. “Dat gaat ons wellicht helpen bij ontwerp, beheer en onderhoud van waterlopen, bermen, dijken en terreinen. Ook daaromheen gaan we bijeenkomsten en workshops houden voor de waterschappen. Het project Kennisimpuls Bestuivers loopt tot en met 2021.” Hoe zijn de waterschappen eigenlijk terecht gekomen? Klippel: “De agrarische sector vroeg onze support met een dringende oproep wat aan de bestuivers te doen. Met name fruittekenaars kloppen bij waterschappen aan om mee te denken over voldoende voedsel voor de wilde bijen. En daarin kunnen we een rol spelen. Bijvoorbeeld door meidoorn en liguster te planten en ruimte te bieden aan kruidenrijke vegetaties in bermen. Zo kunnen we onze partij mee blazen.

“Je ziet dat behoefte bestaat aan een flinke kennisimpuls. Behalve om voedselaanbod voor de bestuivers, gaat het ook om nestgelegenheid. Hoe ga je daarmee om in de bedrijfsvoering? Daar valt een wereld te winnen.”

Naast dijken en bermen die onderhouden worden, beschikken de waterschappen ook over veel buitenterreinen bijvoorbeeld bij gemalen, kantoren of rioolwaterzuiveringen. “Daar kun je immers de ruimte geven. Dat zijn veilige plekken, ook voor imkers. Daar moet je dan goede afspraken over maken.”

Klippel ziet nog meer uitdagingen voor de waterschappen: “Aandacht voor bestuivers enerzijds en duurzame gewasbescherming bij uitvoering van projecten als Deltaplan Agrarisch Waterbeheer anderzijds, kan leiden tot synergie. Ook zie ik mogelijkheden om waterschappen beter op de kaart te zetten en het draagvlak voor ons werk in de participerende samenleving te vergroten. Deze kansen moeten we benutten.”

Leuker voor minder geld

Bij Waterschap Aa en Maas hebben ze inmiddels positieve ervaringen opgedaan. “Nu uit recent onderzoek blijkt dat niet alleen de gehouden honingbij bedreigd wordt, maar

“Het extensieve beheer heeft als neveneffect dat je vaak ook minder geld hoeft te besteden aan het onderhoud”

vooral veel wilde bijensoorten het onderspit delven, verleggen we ons focus,” zegt gebiedsadviseur Daniëlle van Son-Louwens. “Die wilde bijen zijn afhankelijk van bepaalde soorten bloeiende planten, struiken en bomen. Daarom doen we nu ons best om veel van onze terreinen zo inheems-biodivers mogelijk in te richten.”

Vertegenwoordigers uit landbouw, natuurbescherming, bedrijven en overheidsorganisaties ondertekenden de Nationale Bijenstrategie.

Volgens haar vraagt dat wel om een cultuuromslag. “Van oudsher waren we gewend om alles netjes gemaaid en aangeharkt te onderhouden. Nu wordt het allemaal wilder en ruiger. Dat moet ook wel als je van je eigen terreinen leefgemeenschappen wilt maken voor de wilde bij. En het extensieve beheer heeft als leuk neveneffect dat je vaak ook minder geld hoeft te besteden aan het onderhoud.”

Groeien en bloeien

Mooi voorbeeld is de rioolwaterzuivering Oijen ten noorden van Oss. Van Son: “Op verschillende plaatsen op het terrein zijn bloemrijke weiden ingezaaid. Onder meer fluitenkruid, margriet, pinksterbloem en klaver groeien en bloeien er. Bloeiende struiken en bomen zijn aanwezig of recent aangeplant. Ook

zijn zandhopen aangebracht op plekken met veel zonlicht, zodat ze geschikt zijn als nestgelegenheid.” En de gebiedsadviseur benadrukt dat waterschap Aa en Maas daarmee ook een boodschap heeft voor de inwoners in het gebied met als motto ‘wat wij kunnen, kunt u ook!’. “Denk hierbij aan meer groen en minder tegels in de wijk. Samen maken en houden we onze omgeving leefbaar, voor nu en later.”

Ingrid ter Woorst ziet op diverse plekken in het land bij waterschappen goede initiatieven ontstaan. In januari was zij namens de waterschappen aanwezig bij de ondertekening van de Nationale Bijenstrategie. “Wat me opviel was de diversiteit van het gezelschap: mensen uit landbouw, natuurbescherming, bedrijven en overheidsorganisaties. En er was een enorm positieve vibe en constructieve sfeer. Juist als waterschappen is het goed dat wij hierin actief meedoen en kansen verder gaan benutten.”

Theo Brand is communicatieadviseur bij waterschap Vallei en Veluwe en redactielid van Het Waterschap.